

Magazyn Polskiej Akademii Nauk
nr 2 (18) 2009
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 1900 egz.

Wydawca:
© Polska Akademia Nauk
adres wydawcy:
Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa
e-mail: academia@pan.pl
www.portalwiedzy.pan.pl

prenumerata:
academia.prenumerata@pan.pl

zespół redakcyjny:

Jan Strelau
redaktor naczelny

Patrycja Dołowy
zastępca redaktora naczelnego,
Nauki biomedyczne

Iwona Pijanowska
sekretarz redakcji

Anna Zawadzka
Nauki humanistyczne

Weronika Śliwa
Matematyka, Fizyka,
Chemia, Technika

Andrzej Pienkowski
Nauki o Ziemi

Paweł Adamów
dyrektor artystyczny

Renata Modzelewska
redakcja językowa

Rada Naukowa:

przewodniczący:
Michał Kleiber
Prezes Polskiej Akademii Nauk

Andrzej Wiatrak
Wiesław Bogdanowicz

Jerzy Zabczyk
Andrzej Styczek
Zygmunt Reklewski
Jacek Zaremba
Jan Andrzej Ciołkosz

Publikacja dofinansowana przez
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyzszego

DTP: Edit Sp. z o.o.
operator DTP: Magdalena Giera

Od redakcji

Mamy system!

Jedni z systemem walczą, inni po prostu mają system. Naukowcy zaś systemy analizują, klasyfikują, aż wreszcie tworzą systemy, by swoją wiedzę usystematyzować.

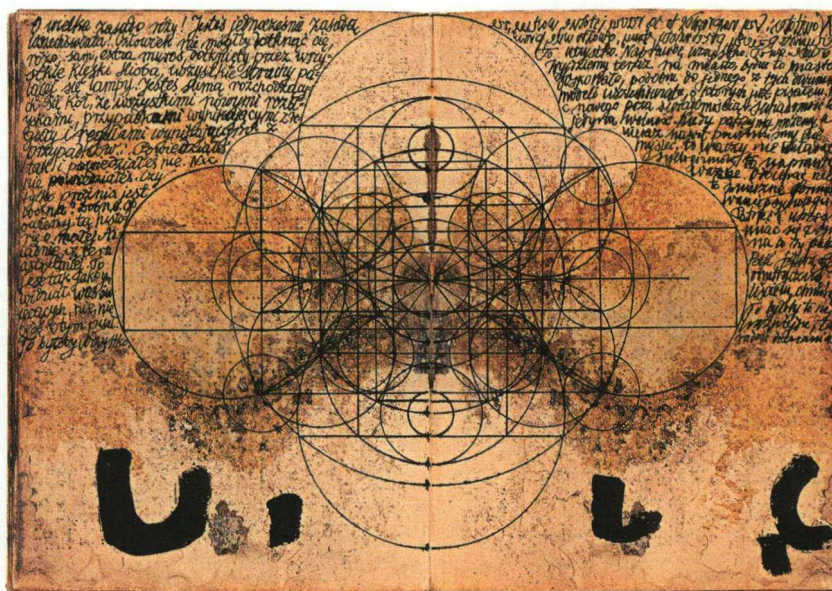
Potrzeba jednolitego ujęcia towarzyszyła badaczom od początku XX wieku, kiedy zdali sobie sprawę z ogromu nieuporządkowanych danych, którymi dysponowali, lecz nie mogli ich wykończyć. O tym, jak tworzone są **inteligentne systemy informacji** i do czego używane, piszemy na stronach 28 i 32. Zespoły naukowców z różnych dziedzin próbują uporządkować język, tworząc korpusy. O pierwszym wielkim **korpusie języka polskiego** piszemy na str. 4. Badacze przyglądają się bliżej i opisują wiele różnych systemów: **planetarne** (str. 38), **rozdziatu plazmidów bakterii** (str. 8), **rolne** (str. 40), **system klimatyczny** (str. 12). Systemowe podejście pozwala tworzyć prognozy, o których piszemy w artykule **Badanie przyszłości** (str. 24).

Jak przechować pamięć o traumatycznych wydarzeniach? Typy opowieści o doświadczeniach Holocaustu porządkuje artykuł **Trzy narracje** (str. 36). Także o pamięci, antysemityzmie i sile struktury w kulturze rozmawiamy z **prof. Joanną Tokarską-Bakir** i jej doktorantką **Anną Zawadzką** (str. 42).

Polscy naukowcy od lat czekają na skuteczną **reformę nauki**. Tylko systemowe zmiany mogą przynieść skutek. O tym, jak będą one wprowadzane, pytamy podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyzszego, **prof. Jerzego Duszyńskiego** (str. 16).

Piszemy też o **Roku Darwinowskim** w Muzeum Ewolucji PAN (str. 48) oraz o nagrodzonych w minionym roku „polskim Noblem” badaniach **prof. Stanisława Mossakowskiego nad Kaplicą Zygmuntowską**, wzniesioną według najlepszych wzorów renesansu włoskiego (str. 20).

redakcja ACADEMII

Zbigniew Makowski (ur. 1930), „O wielka zasado róży”, około roku 1960

Zbigniew Makowski tworzy gwasze, akwarele, rysunki, reliefy, obrazy olejne, wykonuje też ręcznie niezwykle księgi artystyczne, sam przygotowując arkusze papieru. Inspirują go bardzo różnorodne techniki i style, kultury i cywilizacje – zarówno te współczesne, jak i te bardzo odległe, często zapomniane. Fascynuje go również kabała i magia, widać to w jego kompozycjach łączących cyfry, dziwnego kroju litery, formy geometryczne i znaki przedmiotów.

Krytycy uważają, że twórczość Makowskiego to przykład „geometrii romantycznej”